

گذر و نظر

بررسی تاریخی کارکرد شهرهای

ایران

آرش وکیلی – روزنامه نگار

عده‌ای از صاحب‌نظران، شهرنشینی را پدیده‌ای ناشی از انقلاب کشاورزی می‌دانند شهرنشینی تمدن بین‌النهرین(۲۰۰۰ سال قبل از میلاد) نمونه‌ای مناسب برای این فرضیه است؛ ولی در ایران یکی از مهم‌ترین عوامل پیدایش شهرها عامل اداری و سیاسی بوده است، سپس عوامل دیگر نظیر عوامل نظامی، تجاری، مذهبی و... در روند مزبور نقش داشته‌اند. مقوله دولت و پیدایش آن در ایران بر خلاف اروپا یک مقوله طبقاتی نبود که تنها عامل ایجاد آن تکوین طبقات اجتماعی و حفاظت از منابع توانگران باشد بلکه یکی از علت‌های اساسی پیدایش و کارکرد مهم دولت، رسیدگی به بخشی از کارکردهای عام‌المنفعه و عمومی بوده است. به همین دلیل شهرها، محل استقرار ارکان دولتی و نهادهای اداری-سیاسی بوده و مهم‌ترین نقش آن‌ها همین امور اداری و سیاسی بود. روایات موجود در باب علت پیدایش نخستین شهر مادی یعنی هگمتانه، حاکی از آن است که این شهر در پی تشکیل اولین نهادهای اداری و سیاسی در کشور و ضرورت وجود سکونت‌گاهی جهت استقرار نهادهای مذکور و کارگزارانش توسط «دیاکو» بنیان‌گذار پادشاهی ماد ساخته شد. شهرهایی که با کارکردها و نقش‌های اداری از سوی پادشاهان ساخته شده اند عبارتند از:

۱-شهر اوتنش هومین در جنوب شرقی شهر شوش که یکی از کهن‌ترین شهرهایی است که به احتمال زیاد جنبه مذهبی داشته. بنای این شهر به یکی از پادشاهان عیلام موسوم به اوتنش هومین(۱۲۴۵-۱۲۶۵ سال قبل از میلاد مسیح) نسبت داده شده است.

۲-شهر پاسارگاد و پارسه (تخت جمشید) توسط شاهان هخامنشی و شهرهای هنره و تسفون و داراگرد توسط پادشاهان پارتی (عمدتا حکومت اشکانی) احداث شده‌اند.از نظر پروفیسور پوپ شهر تخت جمشید(پرسپولیس) تنها شهری است که تا پیش از ساسانیان به عنوان شهر مذهبی معروف شده است و هیچ‌گاه مرکز سیاسی پادشاهی نبوده است.

۳-کورش‌شهر برای تثبیت مرزهای شرقی به سمت شرق کشور حرکت و پس از تصرف مناطقی از جمله هیرکان، پارت، درانگیان، ارجوزی، سیر دریا و خوارزم، شهرهایی را نیز احداث نمود که جنبه سیاسی داشتند مانند: مسر کند(سمرقند).

توجه به امر شهرسازی در طول تاریخ ایران همواره ادامه داشت، در دوره مادها اهداف اداری-سیاسی مد نظر بود و در زمان هخامنشیان اهداف نظامی جهت حفظ و حراست از مرزهای کشور جهت مقابله با حمله یبختانگان به اهداف شهرسازی اضافه شد. این روند همچنان ادامه داشت به طوری که شهر هگمتانه در زمان سلوکیان مرمت شد و انطکیه هم ساخته شد. در این زمان شهرسازی و به تبع آن شهرنشینی تحت تاثیر دو عامل قرار داشت، نخست ضرورت حفظ سرزمین‌های پهناور، نحوه انتظام و اداره امور مملکت و دوم توسعه بازرگانی و صنعت.

ادامه دارد ...

برگی از تاریخ

تشکیل جهاد دانشگاهی به فرمان امام

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی اصلی‌ترین و ضروری‌ترین نیاز نظام مقدس و نوپا، جایگزینی ساختن فرهنگ اسبل و ناب اسلام (ص)به جای فرهنگ بهجا مانده از رژیم گذشته بود و از آنجا که فضای جامعه خصوصاً دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور دست‌خوش برخورداری لفظی و در پارای از مولود برخورداری فیزیکی و طرز تفکرات گروه‌های مختلف موقوف و مخالف نظام جمهوری اسلامی شده بود، فریاد ضرورت وقوع انقلاب فرهنگی که در واقع خمربامیه و خستگاه انقلاب اسلامی بود در سطوح مختلف جامعه، خاصه در طبق دانشجویان مسلمان و دلسوز پیروز خط امام(مرحله) مطرح افکند و علی‌رغم این که ابرهای تیره تردید و تردلی بر دل‌ها و اندیشه‌های بسیاری سایه افکنده بود، تصمیم‌گرفته‌های کشور به عقیم بودن دانشگاه‌ها در طول پنجاه سال آموزش و پرورش اعتقاد رایج داشتند، روشنفکران خردسال خود را از مردم جدا می دانستند و دلسوزان مملکت متفکران و باسوادان را نسبت به خود بی‌اعتماد و نسبت به جهان علم و تفکر و تعمن غرب تسلیم مطلق می‌ناستند. در اسفند ماه ۱۳۵۸ در جلسات شورای دانشجویان مسلمان پیرو خط امام با الهام از رهنمودهای امام خمین(ره) جرقه‌های فکری انقلاب فرهنگی زده شد و پس از بررسی‌های لازم در اردیبهشت ماه ۱۳۵۸ طی برنامه‌ریزی کاملاً مشخصی و با کسب اجازه از امام(ره) ضمن تهیه کارت شناسایی برای تعدادی از دانشجویان مسلمان و متعهد، کلیه دانشگاهها و مراکز آموزش عالی را تعطیل کردند. این کار با مقاومت گروهک‌های ممانه و همچنین بنی صدر، سرریز جمهر، وقت و نیز دشمنان انقلاب اسلامی در خارج روبرو شد که چمگلی فریاد «بود آزادی» و بیست و شتن درهای علم و پیشرفت را سر در داده بودند. لکن عنایت خاندان بار دیگر جامعه انقلاب ایران اسلامی را از مورد رحمت خویش قرار داد و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران به این خواسته و فرمان بر حق دانشجویان عنایت خاص نشان دادند و در ۱۳۵۸/۲۲/۱۳۵۸ قلمرو تشکیل ستاد انقلاب فرهنگی را صادر و اعضای آن را تعیین و منصوب نمودند. با تشکیل ستاد باید شده نیروهای مسلحان و متعهدی که به صورت‌های گوناگون اعم از کمیته‌های جذب نیرو، اردوهای علمی و فرهنگی که با هدف تغییر و دگرگونی نظام دانشگاهی در جهت خدمت به جامعه انقلابی مشغول فعالیت بودند.منسجرت شدند.ستاد انقلاب فرهنگی در جلسه ۱۳۵۸/۵/۱۳۵۸ به منظور تحقق بخشیدن به اهداف انقلاب فرهنگی، جهاد فرهنگی، جهاد دانشگاهی را به‌عنوان یک نهاد انقلابی برخاسته از انقلاب فرهنگی تاسیس کرد.

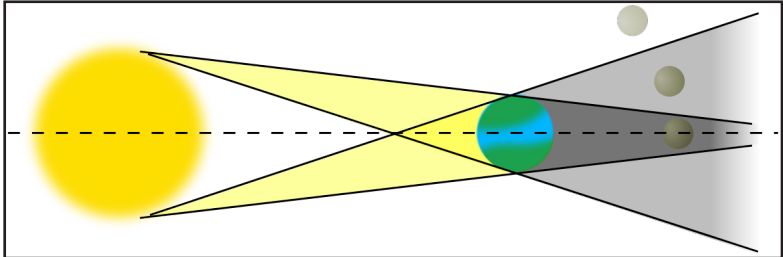
در آستان دوست

من حاصل عمر خود ندارم جز غم
در عشق ز نیک و بد ندارم جز غم
یک مهدم باوفا ندیدم جز درد
یک مونس نامزد ندارم جز غم

خیام نیشابوری

رصد ماه‌گرفتگی شامگاه ۱۶ مرداد از ایران

وقتی که ماه می‌گیر د...

صفحه مدار حرکت ماه و زمین کاملاً بر هم منطبق نیست و نسبت به هم حدود ۵ درجه زاویه دارد. محل تلاقی این دو صفحه با هم در ۲ نقطه، گره‌های صعودی و نزولی نامیده می‌شوند.

اگر صفحه مدار حرکت ماه و زمین بر هم منطبق بود هم ما شاهد یک خسوف و یک کسوف بودیم، یعنی در نیمه هر ماه قمری یک خسوف و پایان هر ماه قمری یک کسوف رخ می‌داد.

سایر رویدادهای نجومی سال ۹۴:

- ۲۱ مرداد بارش برساوشی
- ۳۰ مرداد کسوف کامل (در ایران قابل مشاهده نیست)

اکران «روزگار بسیار تیره‌وتار» به‌صورت محدود

دیوید ارلیش منتقد «ایندی‌وایر» اوایل سال میلادی جاری این فیلم را به عنوان «پیوندی مرعوب‌کننده میان دو فیلم «کنار من بمان» و «دانی دارکو» توصیف کرد.

داستان دربارۀ دو دوست صمیمی به نام‌های زک و جاش است که از زندگی معمولی‌شان در مناطق حومه‌نشین و در اواسط دهه‌ی ۱۹۹۰ لذت می‌برند. آن‌ها که علاقه‌های مشترک زیادی دارند، یک همکلاسی مشترک هم دارند

پایانی بر سلطنت ده‌ساله یک اسطوره

این دوندۀ جامائیکایی اعلام کرده شاید تا ۱۰ سال دیگر هم کسی پیدا نشود که رکورد فوق العاده او در ۱۰۰ متر ۲۰۰ متر را جایجا کند. بولت بارها اعلام کرده بود این آخرین حضور او به‌عنوان ورزشکار روی سیست خواهد بود و عنوان کرده بود قصد دارد رشته فوتبال را به‌طور تخصصی دنبال کند اما این مثال برنز شاید تمام ملاقات را برهم بریزد تا بولت بتواند پایانی باشکوه‌تر رقم بزند. با این حال او از تصمیم قطعی خود برای خداحافظی می‌گوید: «من در مسابقه آخرم ۱۰۰ متر را در ۹ ثانیه و ۵۸ صدم ثانیه دویدم. این نشان می‌دهد که من در مسیر درست قرار دارم. من بارها در مسابقات جهانی بوده‌ام و می‌دانم که آماده هستم. این حال امیدوارم رکورد من را بشکنند. می‌خواهم به بچه‌هایم زمامتی که ۲۰ ساله‌شدن بگوید می‌دهم. من هنوز بهترین هستم، فکر می‌کنم در این دوران کسی نیست که بتواند این کار را انجام دهد. شاید در نسل بعد و ۱۰ سال دیگر این اتفاق بیفتد.»

بولت تصمیم جدی برای ادامه ورزش خود در رشته فوتبال دارد و عشق او به تیم منچستر یونایتد همچنان رویای بازی با پیراهن این تیم را در قلب خود نگه داشته است. بولت از هدف بعدی خود این‌طور گفت: «همه می‌دانند که من همیشه در مورد فوتبال صحبت می‌کنم و هنوز در انتظار

وقتی بارسا با بول نیمار را به هم می‌ریزد

سه ستاره در یک قدمی بارسلونا

جذب کوتینیو، عثمان دمبله و اینیگو مارتینس گام‌های بسیار بلندی برداشته و موافقت هر سه بازیکن را نیز گرفته است. حالا تنها مذاکره با باشگاه‌ها باقی مانده که البته سخت‌ترین قسمت کار است.

اینیگو مارتینس

مدافع تیم سوسیداد که سابقه پوشیدن پیراهن تیم ملی اسپانیا را هم در کارنامه دارد، با درخواست فوری ارنستو والوردۀ(سرمربی جدید بارسا) پای میز مذاکره با بارسلونا نشست. والورده سال گذشته نیز مارتینس را برای یبلیانو می‌خواست اما باشگاه سوسیداد مانع این انتقال شد. بارسلونا پاسخ مثبت این بازیکن را گرفته ولی در تماس با باشگاه سوسیداد دریافت که برای جذب مارتینس فقط و فقط باید ۲۲ میلیون یورو رقم فسخ قراردادش را بپردازد و سوسیداد حاضر به مذاکره نخواهد شد. به نظر نمی‌رسد بارسا مشکلی برای پرداخت این مبلغ داشته باشد و مارتینس را از حالا باید بارسائی دانست.

کوتینیو

از سه‌ماه پیش، بحث پیوستن کوتینیو به بارسا در میان بود ولی هدف اول بارسا درخط میانی، جذب

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: فریبا عباسی
سرمدبیر: علی نظری
معاون اجرایی: امیررضا نظری
دبیر سرویس سیاسی: امیر مقدور مشهود
دبیر سرویس فرهنگ‌وهنر: الهام رئیس
دبیر سرویس اجتماعی : شهلا منصوریه
دبیر سرویس گوناگون: آرش وکیلی
دبیر سرویس اقتصادی: سعید قلیچی
دبیر سرویس بین‌الملل: نفیسه الهه‌دادی
گرافیک و صفحه‌آرایی: عاطفه مجیدی
ویراستار: پریا فردوس

www.mostaghelnewspaper.ir

@mostaghelnewspaper

ایمیل: mostagheldaily@gmail.com

تلفن: ۰۲۲۷۶۴۷۹۶
نمابر: ۰۸۸۳۲۶۶۵

نشانی: اختیاریه جنوبی، رازقی شمیرانی، کوچه رز، پلاک ۲۱

سازمان شهرستان‌ها: ۰۹۱۲۳۱۸۳۸۵۲۷ - ۶۹ - ۶۶۵۶۷۷۶۷

طنز

حرف‌های زن و شوهری!

شاعر: لادری!

باز شوهر بی‌بهبانه
با ادایی کودکانه
هیکل چون استوانه
میکنند غرغر به خانه
یادم آید روز اول
گردنش کج، دست و پا شل
پیش بابا موش می‌شد
سرخیش تا گوش می‌شد
دختری افتاده بودم
مهربان و ساده بودم
نرم و نازک
شاد و چابک
چشم‌هایم همچو آهو
عطر موهایم چو شبیو
می‌شنیدم از لب او
حرف‌هایی همچو جادو
من غلام خانه زادت
جان دهم هر دم به یادت
گر نیایی خانه من
می‌گریزد روحم از تن
بعد از آن گفتار زیبا
خام گشتم من همان‌جا
شد به پا جشن عروسی
کیک و شام و دیده‌بوسی
بعد از آن دیگر ندیدم
هر گز آن اوقات بی‌غم
قسمتم یک مرد جانی
اندکی لوس و روانی
بی اراده همچو بابا!
برخو و مغرور و پررو
بشنو از من جان خواهر
هر که کرد این دوره شوهر
خاک بر سر گشت و حیران
شد پشیمان، شد پشیمان،
شد پشیمان

کوتاه ورزشی

ورزشکاران در مراسم تحلیف رئیس‌جمهور

در مراسم تحلیف ریاست‌جمهوری دوازدهم مهدی فاج رئیس‌فدراسیون فوتبال، علی پروین سرمربی اسبق تیم ملی، علی دابی سرمربی تیم فوتبال سایپا و آقاج گل فوتبال جهان و کریم باقری مربی تیم فوتبال پرسپولیس ۴چهره شاخص فوتبال ایران بودند که در مراسم تحلیف شرکت داشتند.در این مراسم همچنین قهرمانان دیگری از رشته‌های ورزشی حضور پیدا کردند. علی مرادی رئیس فدراسیون وزنه‌برداری، بهداد سلیمی و سهراب مرادی دارندگان مدال‌های جهانی و المپیک وزنه‌برداری هم در این مراسم حضور داشتند.

مثلت پارسی در قلب یونان

سایت ورزش یونان از احتمال بازگشت کریم انصاری‌فرد مهاجم ایرانی تیم المپیک‌کوس به تیم سابقش یعنی پاتینویس خیر می‌دهد. سران باشگاه پاتینویس در نظر دارند کریم انصاری‌فرد مهاجم سابق و ایرانی خود را از تیم المپیک‌کوس پس بگیرند. این تیم با مشکل گلزنی روبرو است و حضور انصاری‌فرد باعث می‌شود تا حد زیادی این مشکل از بین برود.

کریم انصاری‌فرد ملی پوش ایرانی المپیک‌کوس تنها فیصل‌بصل بعد از پوشیدن پیراهن سرشناس یونان در مسیر جدایی از این باشگاه سرشناس قرار گرفته است. او روزهای خوبی در پاتینویس داشت و به دنبال درخشش در این تیم راهی معتبرترین تیم یونانی یعنی المپیک‌کوس شد. مسعود شجاعی و احسان حاج صفی دو بازیکن ایرانی دیگر تیم پاتینویس هستند و در صورت پیوستن کریم شمار ایرانی‌های پاتینویس به عدد سه می‌رسد.

هزینه نیمار برابر با همه تیم‌ها به جز موناکو!

اگر دیروز دیدار هفته اول لیگ فرانسه بین تیم‌های پراس‌جی و آمیان را دیده باشید، حالا دیگر راحت‌تر باور می‌کنید که نیمار با آن قیمت ماورایی راهی پاریسی شده است. کارگزاران کلونزینیو آنقدر در تلاش‌اند نیمار ذوق داشت که یکی از طرفداران پاریس‌سن‌ژرمن توییت کرده بود: « امروز نیمار را بیشتر از اونای امری – سرمربی‌مان – دیدیم!»
فوتبال‌بزرگلی با ۲۲۲ میلیون یورو از بارسا آزاد شد و سران قفتری پراس‌جی حقوق بالایی را به او پرداخت خواهند کرد. در حال حاضر تنها تدرید کادر فنی والته‌عجیب‌ترین‌حقیقت‌هایی که در خصوص انتقال نیمار مطرح شده، این است که باشگاه پاریسی با پولی برای نیمار هزینه کرده، می‌توانست همه باشگاه‌های حاضر در لوندیا-میونه – به جز موناکو – را خریداری کند!